

TVB: Twernerij en Ververij Broekhoven

(Door: Ton van Schijndel; uit: Perfinpost nr. 136, mei 2021)

De TVB in Tilburg werd opgericht in mei 1913 door de Firma C.J. Wouters¹⁾ en E.H.A. Leiberich als commanditaire vennoot. De vennootschap met de laatste wordt ontbonden in oktober 1918. De firma C.J. Wouters gaat dan door als zelfstandige firma met als doel 'de handel in wol een aanverwante artikelen' en opereert dan vanuit de Hoefakkerstraat en later vanuit de Willem II-straat in Tilburg. De TVB is gevestigd in een groot complex aan de Broekhovenseweg nr. 220, na 1954 nr. 130 (zie ook afbeelding 1).

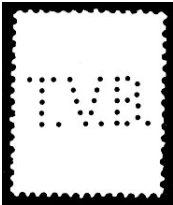

Afb. 1: de fabriek aan de Broekhovenseweg in 1922, met helemaal links het wolmagazijn uit 1919 dat nog steeds bestaat.²⁾

Het textielveredelingsbedrijf Twernerij en Ververij Broekhoven was een ververij van wollen en halfwollen grondstoffen, stukgoederen en garens, en van katoenen- en kunstzijden garens. Maar ook carboniseerderij en zengerij van wollen stukgoederen, thermofixeerderij en twernerij van alle soorten garens. 'Twernen' is het tot draden ineenwerken van ruwe textielmaterialen. Men richtte zich op het spoelen, twernen, verven, haspelen van breigarens en de verdere bewerking van katoenen garens. Maar ook op het verven van losse vezelmateriaal of gebreide goederen uit natuurlijke en synthetische grondstoffen. Tevens werden er stoffen gecarboniseerd en geschroeid. De fabriek vervaardigt vooral halffabrikaten voor de Tilburgse textiel fabrieken. Men maakte er garens en verfde die ook ten behoeve van de productie van dekens, stoffen, kleding e.d. door andere fabrieken.

De snelle opkomst van de tricotage-industrie deed een grote en snel stijgende behoefte ontstaan aan tricotgarens in een veelheid van frisse, nieuwe kleuren, waarvoor de fabrieken geheel op het buitenland waren aangewezen. Het verven van tricotgarens vergde nieuwe, kostbare installaties, naast de nodige vakkennis en er was klaarblijkelijk in Nederland geen ververij, die het initiatief durfde te nemen vanwege de daaraan verbonden risico's. Hetzelfde gold voor de zgn. breigarens.

De TVB gebruikte tussen 1933 en 1945 de perfin TVB (zie afbeelding 2)

Afb. 2: de perfin TVB ³⁾

Ook werd er gewerkt in opdracht van Defensie, gezien het poststuk met perfin afkomstig van de TVB (zie afbeelding 3).

Afb. 3: brief van de TVB aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen uit 1934 ⁴⁾

Het Tilburgse TextielMuseum beschikt over een glas-in-loodraam van Toon Berg met een tekening van de fabriek, daterende uit 1938 bij gelegenheid van het 25 jarig bestaan.

Afb. 4: glas-in-loodraam van Toon Berg ⁵⁾

Het 25-jarig bestaan van de fabriek werd gevierd in 1938. Ter gelegenheid daarvan werd een gebrandschilderd glas-in-loodraam onthuld, met voorstellingen in vogelvlucht-perspectief van Twernerij en Ververij Broekhoven in Tilburg. Bovenaan de situatie in 1913, midden 1938.

In 1978 werden de bedrijfsactiviteiten stopgezet, met 85 ontslagen tot gevolg.

Afb. 5: zo zag het complex van de TVB eruit in 1938 ²⁾

Het terrein van de fabriek heet nu 'Bedrijventerrein Broekhoven', waar nu diverse andere bedrijven zijn gevestigd.

Het kantoorgebouw van de TVB is kort voor de oorlog vervangen door een ander gebouwtje (zie afbeelding 5).

Tussen magazijn en kantoor door kom je bij andere bedrijven, waaronder een garagebedrijf, waar mijn auto een aantal jaren in onderhoud was. Zonder te weten dat dit het vroegere terrein van de TVB was, kwam ik hier dus regelmatig in het verleden. En inmiddels woon ik hier vlakbij.

Afb. 6: magazijn en kantoor van de TVB ⁶⁾

Een groot deel van het fabriekscomplex werd gesloopt, met uitzondering van een drielaags pakhuis dat in 1919 was ontworpen door Frans de Beer.

Het staat al geruime tijd op de Rijksmonumentenlijst.

In 2020 zijn daar 29 appartementen in gerealiseerd (zie afbeelding 7).

Afb. 7: 29 appartementen in het voormalige magazijn ⁶⁾

Bronnen:

1) Wiki Tilburg, Regionaal Archief Tilburg. Zie ook het artikel over CJW in PP nr. 135

2) Uit Beeldbank Regionaal Archief Tilburg

3) Uit eigen collectie

4) Uit Jubileum cd-rom PCN, feb. 2012

5) Uit www.textielmuseum.nl/nl/collectie/05275

6) Foto: Ton van Schijndel